

Metamorfózy kostry

Margarethe Hauschková

Abychom fyzickou lidskou podobu poznali jako obraz makrokosmu, jako podobu, kterou mu může dát jen ten nejvyšší bytostný článek, tedy Já, je nutné zabývat se v goetheanistickém smyslu kostrou. Již *Lavater* ve svých fyziognomických fragmentech píše: „Čtenář si již mohl povšimnout, že kosterní soustavu považují za základní kresbu člověka, lebku za základ kosterní soustavy a veškeré svalstvo jen za kolorit této kresby.“

Když pak i *Goethe* přiznává, že kosterní stavba je zřetelnou konstrukcí všech podob, a když ji dobře poznáme, ulehčí nám poznání všech ostatních částí, dokonce že ke kostem přistupuje jako k textu, k němuž lze připojit veškerý život a vše lidské, pak cítíme váhu, kterou tito badatelé přikládali rozluštění tajemství kostry.

Základní kresba musí nést charakter stavitele. Co před sebou vidíme jako lidskou podobu, není podoba, jakou by člověku mohl dát fyzický svět, síly Země. Je to tělesný chrám, postavený pro člověka podle zákonů ducha, lidského Já. A když duch svou nádobu opustí, rozpadne se nádoba rychle v prach.

Rudolf Steiner kdysi pronesl tuto větu: „Fyzické tělo je hieroglyfem kosmu.“ Je tedy podstatou celého kosmu, koncentrovanou do podoby obrazu. Božský Duch stvořil člověka ke svému obrazu. To je onen velkolepý text, který *Goethe* dokázal vyluštit z řeči kostry. Co *Goethe* započal, rozvíjí *Rudolf Steiner* k úplnému přehledu, takže je tento text čitelný i pro nás. Kostru před sebou máme zprvu jako čtyřčlennou. Lebka, hrud' a končetiny jsou spojovány a drženy páteří, jako by byly jejím prostřednictvím postaveny do zemského prostoru. Stejná souvislost se ukáže, když řekneme: duch, duše a život - neboli jazykem duchovní vědy, vztaženo k člověku: Já, astrální tělo a éterné (životní) tělo - jsou vnášeny do pozemského prostoru napojením na fyzické tělo. Fyzické tělo, jehož základní kresbou je kostra, okamžitě vykazuje stejné členění. Lebka je určována a formována zejména lidským Já, hrud' duší, oblast látkové výměny a končetin životními procesy. Všechny tři jsou metamorfovaným principem obratle začleňovány do prostoru.

Obratel, obrazně řečeno krychle soli, byl od počátku, vychází-li z fyzické pláně, nutně považován za klíč k celku. Již *Oken* říká, že celá kosterní soustava není nic jiného než opakující se obratel; a také *Lavater* přiznává, že je pro něj pokaždé znovu potěšením a radostí poznávat stále zvláštnější, krásnější a překvapivější provedení každého jednoduchého tématu obratle.

Obratel je tedy kost všech kostí, slovy Goethovými praobraz, ovšem již praobraz v koncentrovaném, sálovém stavu vzniklém působením sil fyzické pláně. Vlastní praobraz je vždy nadsmyslovým, imaginativním obrazem, jako jím byla i Goethova prarostlina, kterou *Schiller* nazval „pouhou ideou“. Na což *Goethe* mírně nazlobeně odpověděl, že je rád, že své ideje dokáže vidět na vlastní oči.*

Pravý praobraz celé kostry, který je zcela určován Já, se stane viditelným, vezmeme-li za základ lemniskátu, tedy formu přiřazenou v kosmu Slunci a harmonizující všechny polarity. - Z prací *Karla Koniga*, který se tímto tématem zvláště zabýval, publikovaných v bohužel již rozebraném časopisu *Natura* (IV. ročník, sešity 6 a 7, V. ročník, sešity 1 a 12), přebírám několik nákrešů k rychlejšímu znázornění toho, co mám na mysli.

Člověk je stvořením středu mezi kosmem a Zemí. A tak je i lemniskáta ve střední oblasti kostry, zhruba uprostřed hrudního prostoru, utvořena nejzřetelněji a nejčistěji.

Karl Konig na tomto místě cituje *Rudolfa Steinera*, který v jedné přednášce vysvětluje, že smyčky, jak se obvykle nazývají zdánlivé pohybové formy planet, jsou základním utvářejícím principem.

* Blíže viz R. Hradil, *Duše rostlin*, Fabula 2004, str. 34. (Pozn. vyd.)

v lidském organismu. V soustavě obratle a žebra najdeme jeho dokonalý výraz. Obratel a žebro patří k sobě, zrozené z vesmíru a představující praobraz metamorfóz kostry. - Lemniskáta tvoří z funkčního hlediska ve své horní smyčce takzvaný *sluneční prostor* a v dolní smyčce *zemský prostor*. * Žebry obepnutý a ke kosmu se otevírající hrudní prostor zde reprezentuje prostor sluneční, obratel pak koncentrovaný prostor zemský. Vůči kosmickým silám otevřený sluneční prostor obsahuje sluneční orgán srdce, koncentrovaný zemský prostor zase míchu jakožto orgán měsíční.

Jaké potvrzující světlo vrhá tento poznatek na moudrou obraznou řeč *Bible*'. Eva nemohla být stvořena z již pozemsky koncentrovaného obratle, nýbrž z dosud plasticky-éterně se vznášejícího žebra.

Kromě toho je hned zřejmé, poněvadž si oba prostory jedné lemniskáty vzájemně odpovídají, že si vzájemně musí odpovídat i žebro a obratel. Motiv tvorby žebra se v obratli musí v proměněné podobě objevit znovu.

Trojčlenný motiv utváření lidské podoby je trojnásobnou systolou a diastolou, stažením a roztažením. Goethe shledal uzel a list nejjednodušším motivem rostliny, která se svým fyzickým tělem spojuje pouze tělo éterné. Potřikrát musí tento motiv zaznít u člověka, který s útvary fyzického těla musí spojit také duši a ducha.

Proto je žebro dosud se vznášejícím útvarem - ve svém tvaru hudebně uplývajícím jako melodie a zjevujícím éternost více než prostoru přizpůsobený tvar obratle

* Viz práce George Adamse o rostlině. (Pozn. aut.)